

8. *Практика* управління медичним закладом : спеціаліз. журн. / засн. і вид.: ТОВ Прес Альянс ; голов. ред. А. Н. Кізім. — 2014, 21 трав. — Київ, 2014. — № 5.
9. *Практика* управління медичним закладом : спеціаліз. журн. [сайт] — Режим доступу : www.med-info.net.ua. — Назва з екрана. — Дата звернення 28.09.2015.

В статті розглянуті особливості редагування медичної літератури; виявлені і проаналізовані розповсюджені речестилистическіе і композиційні помилки, зустрічаючіея в медичній періодикі, на прикладі журналу «Практика управління медичним закладом»; визначені особливості роботи редактора з фактичним матеріалом.

Ключеві слова: медичні періодичні видання, редагування, композиційне редагування, речестилистическе редагування, редагування термінології.

In the article the authors analyze editing peculiarities of medical publications, find and describe typical composition, linguistic and stylistic mistakes, which are made in medical periodicals, using the magazine Practice Management of Medical Setting as an example.

The authors also consider editorial work of authors' material at linguistic-stylistic and compositional levels.

Key words: medical periodicals, editing, composition editing, linguistic and stylistic mistakes.

УДК : (051.053.2) 001.891

Побідаш І. Л.,

*кандидат філологічних наук, доцент кафедри видавничої справи та редагування
Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету
України «КПІ»*

СТАН ДОСЛІДЖЕННЯ ДИТЯЧОЇ ПЕРІОДИКИ В УКРАЇНСЬКІЙ НАУЦІ

У статті йдеться про стан вивчення дитячої періодики в Україні. Наголошено на зацікавленості цією темою студентської молоді, що вивчає фах редактора.

Ключові слова: дитяча періодика, дитячі журнали та газети, наукове дослідження.

Вступ. Дитячі періодичні видання — важливий канал комунікації дитини, він є елементом виховання, формування та соціалізації. Специфіка дитя-

чих журнальних і газетних видань полягає в тому, що вони повинні бути розраховані на конкретну вікову категорію юних читачів і виконувати комплекс цільових настанов пізнавального, навчального й художнього характеру [1, с. 58–59].

Під впливом економічних, політичних, культурних процесів кардинальних змін зазнала концепція й дитячої періодики. Сучасні періодичні видання для дітей адресовані групам читачів, що різняться ступенем підготовки, віком, статтю, уподобаннями, набувають принципово нових вимірів функціонування [2, с. 2–3].

Сучасний ринок дитячої періодики можна вважати насиченим і навіть перенасиченим. За даними Книжкової палати України імені Івана Федорова [3], щороку в Україні виходить у світ близько 100 назв газет і журналів для дітей та юнацтва, а зареєстровано — понад тисячу. Найпопулярніші — журнали пізнавального характеру. Однак українська дитяча періодика як специфічна галузь залишається найменш дослідженою, хоча нею цікавиться чимало науковців - як знаних, так і молодих.

Мета статті — вивчити стан наукових досліджень дитячої періодики в Україні.

Результати дослідження. Найкращими спробами дати таку оцінку, на наш погляд, є розвідки Н. Вернигори «Українські дослідники періодики та книговидання для дітей» [4], Е. Огар «Українське книго- та пресознавство для дітей (спроба загального огляду)» [5], О. Орлик «Тенденції та розвиток сучасної дитячої періодики (2008-2011)» [6], Р. Стаднійчук «Українська періодика для дітей. Хто є хто» [7] та Ю. Стадницької «Дитяча публіцистика як об'єкт дослідження» [8].

Проаналізувавши дослідження щодо дитячої періодики в Україні, можемо виокремити такі питання, що стали об'єктом вивчення науковців:

- біографія та діяльність відомих видавців та редакторів дитячих часописів (М. Одинцова [9]);
- дитяча періодика певних регіонів України (Ю. Стадницької [10]);
- певні дитячі періодичні видання (Л. Кусий [11; 12], У. Лешко [13], Т. Старченко [14], Н. Яблоновська [15]);
- загальний сучасних стан дитячих періодичних видань в Україні (Т. Давидченко [16], О. Кочегарова [17], О. Нагорна [18], Е. Огар [5], О. Прокочук [19], Р. Стаднійчук [7]);
- типологія дитячої періодики (Т. Давидченко [20; 21; 22]);
- функціональні особливості дитячої преси (Н. Вернигора [23], Т. Давидченко [2], Е. Огар [24]);
- комунікативний аспект дитячої періодики (Т. Єжижанська [25]);

- мова дитячих періодичних видань (Т. Артемчук [26], Н. Кіт [27]);
- змістове наповнення періодики для дітей (А. Бессараб [28], Т. Давиденко [29]);
- електронна дитяча періодика (О. Марущак [30]);
- періодики для дошкільнят (Н. Кіт [31-38]),
- медіапсихологічні проблеми дитячої періодики (Ю. Бондаренко) [39].

За останні роки захищено такі дисертаційні праці стосовно дитячої періодики: *Антипчук Н. В.* Журнал «Молода Україна»: місце і роль у розвитку української дитячої літератури [Текст] : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.01 / Антипчук Надія Василівна ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2007. — 20 с.; *Давиденко Т. С.* Структурно-функціональні особливості преси для дітей періоду незалежності України : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій» / Т. С. Давиденко [Текст] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2008. — 15 с.; *Колесніченко У. О.* Домінантні мотиви у християнських дитячих журналах сучасної України : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 / У. О. Колесніченко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т журналістики. — Київ, 2009. — 19 с.; *Стадницька Ю. В.* Роль галицької дитячої періодики 20-30-х рр. ХХ ст. у становленні української пізнавальної літератури : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.05 / Юлія Василівна Стадницька. — Київ : Б. в., 2009. — 20 с. (КНУ ім. Тараса Шевченка, дата захисту: 07.12.2009); *Сидоренко О. О.* Становлення та розвиток дитячої учнівської періодики на території України (кінець ХІХ початок ХХІ ст.) : автореф. дис. ... канд. наук. із соц. комунікації: спец. 27.00.04 — теорія та історія журналістики / Оксана Олександрівна Сидоренко ; Дніпропетр. Нац. ун-т ім. Олесея Гончара. — Дніпропетровськ, 2013. — 18 с.; *Віщук О. Ю.* Робота редактора з авторами-дітьми : автореф. дис ... канд. наук із соціальних комунікацій: 27.00.05 / Оксана Юріївна Віщук. — Київ, 2014. — 15 с.

Тема дитячої періодики цікава й молоді, зокрема студентам Видавничо-поліграфічного інституту Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Наприклад, були захищені такі бакалаврські проекти: «Видавнича концепція і створення пізнавально-розважального журналу для дітей середнього шкільного віку»; «Особливості створення дитячого інформаційно-розважального періодичного видання»; дипломні роботи спеціалістів: «Стилістичні особливості редагування дитячих видань»; «Редагування дитячих періодичних видань»; магістерські дисертації: «Редагування дитячої періодики»; «Особливості створення і редагування дитячого журналу „Джміль”».

Висновки: Науковці досліджують дитячу періодику, обґрунтовують вікові можливості сприйняття інформації, аналізують способи впливу на дитячу свідомість з метою виховання та формування особистості, аналізують текстову та поліграфічну якість сучасних журналів та газет для дітей, а також мовностилістичні особливості, ілюстративне наповнення дитячих періодичних видань. Деякі з зазначених питань проаналізовано глибоко й вичерпно, а деякі побіжно, фрагментарно. На часі поява узагальненої наукової розвідки, яка б систематизувала та уточнила питання дитячої періодики в Україні.

Література:

1. *Огар Е. І.* Дитяча книга : проблеми видавничої підготовки : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Е. І. Огар [Текст]. — Львів : Аз-Арт, 2002. — 155 с.
2. *Давиденко Т. С.* Структурно-функціональні особливості преси для дітей періоду незалежності України : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : спец. 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій» / Т. С. Давиденко [Текст] ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2008. — 15 с.
3. *Сайт* Книжкової палати України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrbook.net/>.
4. *Вернигора Н. М.* Українські дослідники періодики та книговидання для дітей / Н. М. Вернигора // Укр. журналістикознавство. — 2013. — Вип. 14. — С. 80–86.
5. *Огар Е.* Українське книго- та пресознавство для дітей (спроба загального огляду) // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — Львів, 2002. — Вип. 10. — С. 260–277.
6. *Орлик О.* «Тенденції та розвиток сучасної дитячої періодики (2008-2011)» / О. Орлик // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 12. — С. 26–30.
7. *Стаднійчук Р.* Українська періодика для дітей. Хто є хто/ Р. Стаднійчук // Слово і час. — 1999. — № 2. — С. 69–72.
8. *Стадницька Ю.* Дитяча публіцистика як об'єкт дослідження / Д. Стадницька // Вісник СумДУ — 2006. — № 3 (87). — С. 20–24.
9. *Одицова М. С.* Борис Грінченко про журнал для дітей / М. Одицова // Наук. зап. Ін-ту журналістики. — Київ, 2007. — Т. 27. — Квіт.–черв.
10. *Стадницька Ю. В.* Роль галицької дитячої періодики 20 30-х рр. ХХ ст. у становленні української пізнавальної літератури : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.05 / Юлія Василівна Стадницька. — Київ : Б. в., 2009. — 20 с. (КНУ ім. Тараса Шевченка, дата захисту : 07.12.2009).
11. *Кусий Л.* Періодичне видання для дітей та молоді «Молода Україна» (1923–1926) / Л. Кусий // Українська періодика : історія і сучасність : доп. та повідомл. Шостої Всеукр. наук.-теорет. конф. 11–13 травня 2000 року. — Львів, 2000. — С. 154–156.
12. *Кусий Л.* Часопис «Молода Україна» (1923–1926) : задуми, здобутки, розчарування / Л. Кусий // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — Львів, 2002. — Вип. 7. — С. 105–112.

13. Лешко У. О. Відродження «Дзвіночка» — журналу українських дітей / У. О. Лешко // Наук. зап. Ін-ту журналістики. — Київ, 2006. — Т. 22. — Січ.-берез. — С. 140–145.
14. Старченко Т. В. Журнал «Дзвіночок» 90-ті рр. XIX ст. : виховання християнських чеснот у дітей та молоді / Т. В. Старченко // Вісн. КНУ ім. Тараса Шевченка. Сер. : Журналістика. — Київ, 2000. — Вип. 8. — С. 21–25.
15. Яблоновська Н. Кримські журнали учнівської молоді «Первый луч» и «Луч» (1906) / Н. Яблоновська // Образ. — Київ, 2004. — Вип. 5. — С. 72–77.
16. Давидченко Т. Сучасна преса для дітей в Україні : переваги та недоліки / Т. Давидченко // Зб. пр. н.-д. центру періодики. Львів : Піраміда, 2008. — С. 123-234.
17. Коцегарова О. В. Дитячі видання в медіапросторі України / О. Коцегарова // Уч. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В. И. Вернадського. — Серія «Филология. Социальная коммуникация». — 2008. — Том 21 (60). — № 1. — С. 61–64.
18. Нагорна О. М. Ретроспективний аналіз становлення і розвитку дитячої періодичної преси в Україні (з кінця XIX до 1991 року) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.google.ru/url?url=http://www.chl.kiev.ua/userfiles/file/vipusk20/nagorna.doc&rc=j&q=&esrc=s&sa=U&ved=0CBVQFjAAahUKewiWk-PH>.
19. Прокочук О. Сучасна періодика для дітей: яка вона? [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://h.ua/story/19451/>.
20. Давидченко Т. «Типологічне обличчя» дитячих газет та журналів (1775–1991 рр.) / Т. Давидченко // Творчі та організаційні особливості функціонування сучасного медійного простору : зб. наук. пр. / Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія» ; Галиц. ін-т ім. В'ячеслава Чорновола. — Тернопіль ; Львів : ЛА «Піраміда», 2008. — Т. 2. — С. 174–179.
21. Давидченко Т. Типологія видань української дитячої преси. Історико-типологічний аналіз (на прикладі журналу «Барвінок») / Т. Давидченко // Актуальні питання масової комунікації. — 2004. — Вип. 5. — С. 29-33.
22. Давидченко Т. Типоформуючі ознаки сучасних українських журналів і газет для дітей / Т. Давидченко // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Ч. II : Філологічні науки. — 2007. — № 3 (142). — С. 16–25.
23. Вернигора Н. Роль періодичних видань для дітей у формуванні мовних навичок // Н. Вернигора // Стиль і текст. — Київ : Ін-т журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2005. — Вип. 6. — С. 164–167.
24. Огар Е. Особливості популяризації знань у сучасній дитячій періодиці / Е. Огар // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — 2004. — Вип. 12. — С. 390–405.
25. Єжижанська Т. Періодичні видання для дітей: комунікативний аспект [Електронний ресурс] / Т. Єжижанська. — Режим доступу : <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/go/article/download/2330/2319>. — С. 231–241.
26. Артимчук Т. Штампи в газетній періодиці для дітей / Т. Артимчук // Стиль і текст. — Київ, 2001. — Вип. 2. — С. 230–235.

27. *Кіт Н.* Вербальне «обличчя» журналу для дошкільників у світлі дитячого сприйняття / Н. Кіт // Стиль і текст. — Київ, 2004. — Вип. 5. — С. 100–111.
28. *Бессараб А. О.* Зміст і форма сучасного дитячого журналу / А. О. Бессараб // Держава та регіони. Серія : Гуманітарні науки. — 2008. — № 3. — С. 103–108.
29. *Давидченко, Т. С.* Дитячі періодичні видання в Україні : контент-аналітичне дослідження змісту [Текст] / Т. С. Давидченко. // Наук. зап. Ін-ту журналістики. — Київ : Ін-т журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2010. — С. 176–181.
30. *Марущак О. М.* Електронні ресурси вітчизняної періодики для дітей [Електронний ресурс] / О. М. Марущак. — Режим доступу : http://eprints.zu.edu.ua/9942/1/Марущак_O.pdf.
31. *Кіт Н. О.* Особливості конструктивно-композиційного вирішення журналів для дошкільнят. Єдність у різноманітності / Н. О. Кіт // Наук. зап. Ін-ту журналістики. — Київ : Ін-т журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка, 2003. — Т. 10. — С. 84.
32. *Кіт Н. О.* Український журнал для дошкільника : психологічні підстави та основні принципи розробки концепції видання / Н. О. Кіт // Стиль і текст. — Київ, 2002. — Вип. 3. — С. 218–227.
33. *Кіт Н. О.* Ілюстрація в інформаційній системі періодичного видання для дошкільнят / Н. О. Кіт // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — Львів, 2005. — Вип. 13. — С. 424–434.
34. *Кіт Н. О.* Колір у журналі для дошкільнят: обґрунтоване різнобарв'я (редакторський аспект) / Н. О. Кіт // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — Львів, 2004. — Вип. 12. — С. 126–133.
35. *Кіт Н. О.* Національне періодичне видання для дошкільників : жанрово-видова палітра та її змістове наповнення / Н. О. Кіт // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — Львів, 2002. — Вип. 10. — С. 277–287.
36. *Кіт Н. О.* Психологізм як передумова реалізації цільового призначення журналу для дошкільників / Н. О. Кіт // Наук. зап. Ін-ту журналістики. — Київ : Ін-т журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2004. — Т. 17 — С. 107–109.
37. *Кіт Н. О.* Створення психологічного портрета читача як визначальний етап розробки концепції нового журналу для дітей / Н. О. Кіт // Зб. пр. н.-д. центру періодики. — Львів, 2003. — Вип.11. — С. 563–572.
38. *Кіт Н. О.* Український журнал для дошкільника : психологічні підстави та основні принципи розробки концепції видання / Н. О. Кіт // Стиль і текст. — Київ, 2002. — Вип. 3. — С. 118–127.
39. *Бондаренко Ю. В.* Медіапсихологічні проблеми сучасних дитячих періодичних видань / Ю. В. Бондаренко // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. — Серія «Філологічні науки». — 2010. — № 21. — С. 208–210.